

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis, Commentariorum Libri LVIII

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Sacrabeus. Solis operum similitudo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

Idem lib.
53. infraGillæ. Alii
& P. Atani
Virtutes.

ederit, ad incolumitatem carpi dicit Aristoteles, & ab eo Plutarchus. Apud Plinium legas, contra Serpentes privatim, quæ Cunila bubula appellatur: apud Aristotelem, Ciconiæ cum vulnus acceperint (eas enim cum Serpentibus assidue dimicare cognitum) Origanum plagæ imponunt. Theodorus Gaza vir accuratissimus, ubicumque sit Origanum interpretandum. Cunilam reddit: quorum fuerunt testimonia adducenda, quia nonnulli Cunilam bubulam eandem & Origanum esse, pertinaciter negant. Addam illud, cum inter tres præcipuas Origani species Onites connumeretur doctissimos ætate nostra viros de hac non parum dubitare, eamque sibi incognitam ingenue profiteri. Nostri Belunenses speciem quandam Origani, caule, foliis, & floribus grandioribus vulgo apud nos provenientem, Pulegium asininum vocant (unde putarim Onitis vocabulum, ut pote quod *ὄνις* est, qui Asinus est, commodissime deduci posse, apud nos ita Latine interpretatum) ea vero herba nimirum Cunila est. Ne vero cuiquam mirum adeo videatur inesse vim ejusmodi gramini tam vulgari, ut Formicas fuget, Ambrosius herbam quandam memorat Gillam appellatam, cujus folia turtur nidis suis excluso fetu superjacere soleat, eoque pacto pullos ab Luporum incurfu deprædationeque tutari. Lupus enim folium hujusmodi usque ad fugam abhorret. Leopardus vero Allium ita sibi sentit abominabile, atque contrarium, ut si quis eo locum, ubi ille moretur, confricuerit, exilire cogatur, & auferere. Alianus primo de naturis animalium scribit, Noctuas à Ciconiis suo nido procul summoveari, Platani eo foliis importatis, quorum contactum Noctux ferre nequeant, ex eo in torporem illabentes, Ciconiasque ita pullorum suorum incolumitati prospicere, quibus assidue Noctux inimicibiliter insidiantur: de quarum alium inimicitias suo loco dictum est. Neque vero Ciconiæ tantum, Turturesve aut Testudines medelam sibi nanciscuntur naturæ ductu, verum etiam & Canes, & Sues, & ex animalibus pleraque alia, Canes quidem, cum fellis vitio laborant, gramen illud suum decerpunt. Sues, si cephalalgia crucientur, fluviales Cancros investigant. Mustelæ rutam, si quando colubrum comederint, carpunt. Angues marathro lippientes oculos depurgant. Hujusce rei quamnam sit causa, non otiose queritur à quibusdam: quippe cum animalia neque didicerint ab aliis, neque quidem doceri potuerint, cur ita norint quæ suis sint ægritudinibus utilia: quæ nos aliis disputanda in medio relinquemus, iis jam contenti, quæ ad veterum picturas declarandas facere videbuntur.

INCOLUMITAS. CAP. XII.

FELICITER mihi quidam videntur excogitasse, ut si hominem graviore aliquo morbo confectum, minime tamen rei cuiusquam ope incolumitati redditum significare vellent, ursam linguam in Formicas exporrecta hieroglyphice pingerent. Ursam enim ferunt Formicarum esu, quas lingua illexerit, ac mox potu adhibito deglutierit, morbi opem sibi comparare: quod eo præcipue tempore facit cum primum è specu prodit, ubi jejuna hyemavit. Nam Aron in primis agreste pascitur (eam Dracontii speciem Medici ponunt) cujus acerbitas intestinum inedia concretum laxat: quod si nullam attulerit opem, Formicis eo modo devoratis, incolumitati pristinx restituitur.

LATEBRÆ. CAP. XIII.

DE latebris vero, in quibus aliquis se contineat, per Vespertilionis alam, & Formicam indicatis, inter reliqua Vespertilionis significata diximus.

DE SCARABEO. CAP. XIV.

C de Formica quidem hæc dicta sufficiant. Quod vero pertinet ad Scarabeum, Appion ille Grammaticus, quem Cymbalum mundi Tiberius est appellare solitus, rideri à plebisque visus, quod curiosa nimium interpretatione, Solis operum similitudinem vermiculo tam exiguo, tam bruto inesse collegerit, ad excusandos gentis suæ ritus: quæ pilularem Scarabeum magna ex Aegypti parte inter numina coluerit, quem reliqui etiam in fabulis tanta veneratione profecuti sunt, ut scribere non dubitarint, quemadmodum Scarabeus inexorabilem se vel ad Jovis preces opposuerit, qui multis ab eo verbis contendebat, ut cum Aquila rediret in gratiam, coactumque Jovem ipsam alia ratione tanta ire obviam inimiciæ. Ceterum si

A quæ de Scarabeo traduntur vera sunt, vera autem ut credamus esse, non ipsius Appionis tantum authoritas, verum & Aristotelis, & Plutarchi, & aliorum scriptorum excellentium consensus efficit, imo ut nihil hi scripserint, quæ passim nosmetipsi quantum fieri potuit oculata fide perspicere potuimus, non verum asseverare, pervicacis esse ingenii. Tam igitur super operibus ejus admiranda cum sint, tantum abest ut vel Appion, vel Ægyptii alii sacerdotes, qui signate adeo rem interpretati sunt, ridendi videantur, ut merita potius, hoc est, magna & ingenti laude fraudandum minime sit eorum inventum.

MUNDUS. CAP. XV.

C Ur enim quis Ægyptios sacerdotes irrideat, quod mundi speciem, motusque ipsos per Scarabeum significari tradiderint, non satis video, si pilulas illas, in quibus seminum ex sese primum habuerint, ac in vermiculos primum, mox in certam effigiem conformati fuerint, ad mundi ipsius imaginem & rationem fieri compertum est. Scarabeus enim certo anni tempore bubulum excrementum nactus, materiam eam sibi suscipit elaborandam, quod primo statim facis suæ versu mordet Aristophanes, *αἰὲρ ἀπὸ τοῦ μύλαρος ὡς τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ*. Quo loco maxam Poeta pro Excremento posuit utcumque primum ex ea pilulas conficit, ut jam mundi ipsius formam initio imitentur, mox eas ab ortu occasum versus posticis impellens pedibus, non intermissa rotatine, protrudit, ipse interim a versus ortum spectat: quasi de industria id det operâ, ut cæli ipsius exemplar intuenso imaginem ejus exprimere conetur. Quid vero illud, quod inter trahendum a Subsolano in Africum fertur, quasi astrorum cursui fieri obviam contendat, qui quidem proprio motu ab Africo ad Subsolanum est? Neque me præterit, esse qui non bovillum, sed asinum excrementum ad hoc opus deligi autumant: & ab eo inter volutandū genitale semen fimo superfundī comminiscuntur, unde materies ipsa concipiat. Addunt etiam, ut historia sit verisimilior, nomen ipsum convenire, quod Canthon asinus sit, unde Cantharus insectum id denominetur. Sed hæc varietas ad nos nihil: cum de pila sermo sit, ex fimo Scarabeus informat, atque mox in aquas volutando protrudat.

GENERATIO. CAP. XVI.

P R O X I M U M huic significatum est, rerum procreationem atque principium, ex ejusdem animalis imagine significari. Siquidem ex aquis in lucem prodeunt Scarabei, veluti rerum omnium generationem ab aquis esse Philosophi non postremæ authoritatis autumant, Homerum quippe secuti, qui totiens Oceanum rerum Parentem omnium appellat. Nam ea quis quotidie non teneatur, scandere aquas in cælum, diceret Plinius, easdemque cadentes omnium terra nascentium esse causam, truges indeigni, arbores fruticesque vivere, vitalem etiam herbis animam elargiri, omnes denique terræ vires aquarum esse beneficia? Quod vero Scarabeos diximus ex aquis primū lucem auspiciari, ex historia cognoscere est: quod scilicet simul ac pilæ illæ ex fimo fabricatæ sunt, Scarabeus terram infodit, ubi eas per dies octo & viginti sepultas occulat, quot itidem diebus I. una duodecim Zodiaci signa perambularit, atque hæc hyeme potissimum rigente sunt. Dumque ita pilæ terra cooperatæ confoventur, animantur primum in vermiculos, inde paulatim in genus informantur, fimo tamen uti folliculo quodam inclusi, nono autem & vigesimo die pater è nido prodit, pilulas egerit, & singulas, uti dicebamus, protrudendo in aquam provolvit: utpote qui diem eum Solis & Lunæ coitum conciliare non ignorat, ac perinde mundi ipsius generationem quandam assimilare, orbe inde Lunæ novæ oriri incipiente. Pilæ autem in aquis mollitæ primum, atque haud ita multo post ad apertæ cum fuerint, informati jam excluduntur Scarabei, & nigrum it campis agmen. Quod si Formica tanto hominum consensu provixit titulum consecuta est, quod in convectandis aservandisque prædis admodum sedula esse videatur, quos honores habendos Scarabeo excogitabunt mortales, qui non humanarum tantum rerum peritos eos, verum & cælestium, & divinarum propemodum non ignaros intueantur? Certe non immerito *καὶ τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ* proverbium celebratur, ab iis qui singularem in eo vermiculo sapientiam animadvertunt.

UNIGENITUS. CAP. XVII.

Q uod vero apud Ægyptios legitur, Unigenitum hieroglyphice per Scarabei figuram significari, non eo tantum modo accipiendum, quo quempiam unicum filium Unigenitum appellare con-